



РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА  
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ  
Сектор за макроекономска политика

## КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Ноември 2010 година



Скопје, јануари 2011 година

## РЕЗИМЕ

### НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Ноември 2011 година

- Индексот на индустриското производство во ноември 2010 година во однос на октомври забележа значителен раст од 8%;
- Годишен раст на општото ниво на цени од 2.9%, додека на месечно ниво инфлацијата изнесува 0,4%;
- Раст на физичкиот обем на извозот во периодот јануари-ноември 2010 година за 12,9%, при што номиналниот раст изнесува 29% во однос на истиот период минатата година. Растот на увезените количини на стоки изнесува 9,2%, со вредносен номинален раст од 11,4%;
- Вкупните приходи на Централниот буџет изнесуваа 73.445 милиони денари и забележаа зголемување од 3,6% во однос на истиот период од минатата година, додека вкупните расходи изнесуваа 80.840 милиони денари и се зголемени за 0,8% во однос на истиот период од 2009 година. Дефицитот на Централниот буџет изнесуваше 7.385 милиони денари, додека дефицитот на консолидираниот буџет 8.662 милиони денари;
- Раст на вкупните кредити кон приватниот сектор, со стапка од 7,5% на годишна основа, со истовремено зголемување на вкупниот депозитен потенцијал на банките за 15%;

## 1. Реален сектор

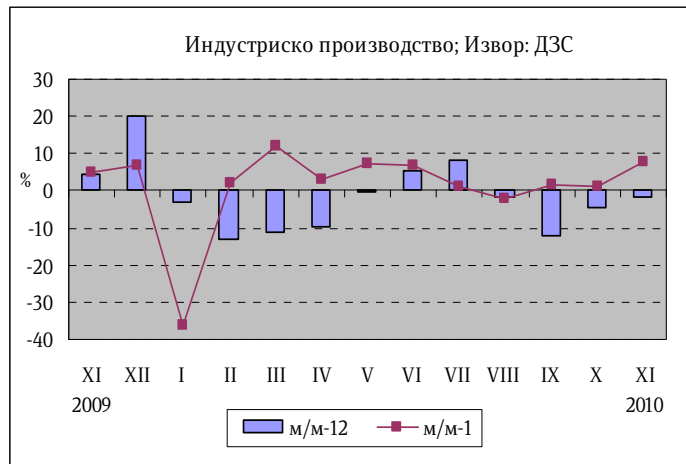
1.1 Индексот на индустриското производство во ноември во однос на октомври 2010 година забележа значителен раст од 8%.

При тоа, секторот Преработувачка индустрија забележа раст од 9,7%, секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода забележа раст од 0,7%, додека секторот Вадење на руди и камен забележа пад од 7,3% на месечно ниво.

	м/м-1	м/м-12	I-XI 2010/ I-XI 2009
Вкупно	8,0	-1,5	-4,0
Вадење на руди и камен	-7,3	-10,6	-2,1
Преработувачка индустрија	9,7	0,7	-6,6
Снабдување со електрична енергија, гас и вода	0,7	-14,3	14,8

Извор: ДЗС

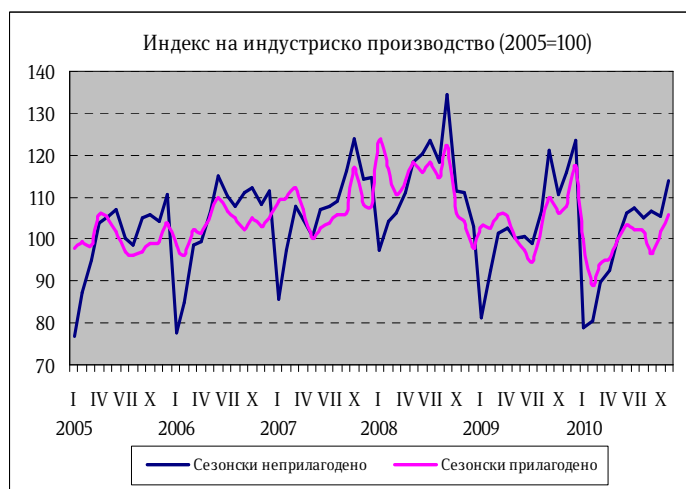
Во рамки на Преработувачката индустрија на месечно ниво висок раст е остварен кај Производството на прехранбени производи и пијалаци од 47,3% Производство на облека 21,4%, Производство на тутунски производи и ферментација на тутун 15,9%, што е од особено значење имајќи во вид дека овие гранки се со најголемо учество во индустриското производство. Најголем раст на месечно ниво има кај Производството на електрични машини и апарати од 81,5%.



Десезонираниот месечен раст на индустриското производство во ноември 2010 година изнесува 4%, што укажува на позитивно сезонско влијание во индустријата.

Индексот на индустриското производство во ноември 2010 година во однос на истиот месец од претходната година забележа пад од 1,5%.

Анализирано по сектори, секторот Вадење на руди и камен забележа пад од 10,6%



на годишно ниво, секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода пад од 14,3%, додека секторот Преработувачка индустрија забележаа раст од 0,7% .

Во рамки на преработувачката индустрија, позитивен годишен раст е регистриран кај 13 од 20 гранки, при што, значаен раст е забележан кај трите носечки гранки, со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, раст е остварен кај Производството на прехранбени производи и пијалаци од 5,4%, кај Производството на облека од 14,9% и Производството на основни метали од 20,5%.

Најголем позитивен придонес во годишниот раст на индустриското производство има Производството на електрични машини и апарати (7,1 п.п.), а најголем негативен придонес има Производството на метални производи во металопреработувачката фаза (-1,9п.п.).

На кумулативна основа, во периодот јануари-ноември 2010 година, индексот на индустриското производство во однос на истиот период од претходната година забележа намалување од 4%

#### *Деловни тенденции во преработувачката индустрија*

Според оценката на раководителите на претпријатијата, економската состојба на претпријатијата во ноември 2010 година е многу поповолна во однос на претходниот месец и во однос на истиот месец од 2009 година.

Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е поповолна во однос на претходниот месец. Обемот на производството на деловните субјекти во ноември 2010 година бележи мал пад во споредба со претходниот месец, очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци поповолни, а очекувањата за бројот на вработените се малку понеповолни.

Просечното искористување на капацитетите на деловните субјекти во ноември 2010 година изнесува 61,3% од нормалното искористување, што претставува минимално зголемување во однос на минатиот месец кога изнесуваше 60,2%.

Според раководителите, најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производството во ноември 2010 година имаат следните фактори: недоволната странска побарувачка со 20,5%, недоволната домашна побарувачка со 17,1%, финансиските проблеми со 10,7% и неизвесното економско окружување со 10,4%.

#### *Број на работници во индустријата*

Вкупниот број на работници во индустријата во ноември во однос на октомври 2010 е зголемен за 0,5%. Гледано по сектори раст е забележан кај секторот Вадење на руди и камен од 4% и во секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода од 2,8%, додека во секторот Преработувачка индустрија забележан е пад од 0,2%.

Вкупниот број на работници во индустријата во ноември 2010 година во споредба со ноември 2009 година забележа намалување од 1,6%.

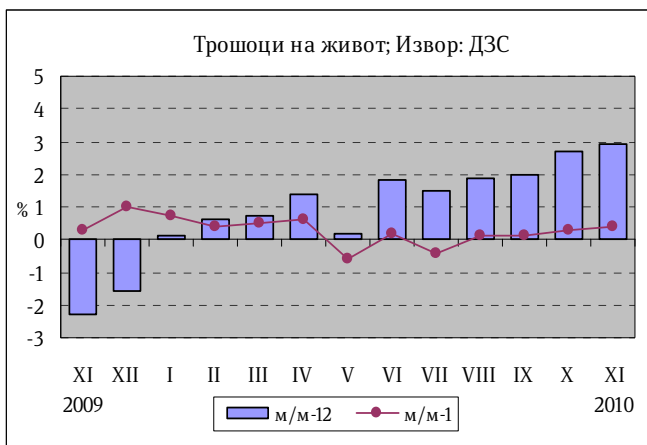
Секторската анализа покажува раст на годишно ниво во секторот Вадење на руди и камен од 3,0%, во секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода, забележан е раст од 2,7%, додека во секторот Преработувачка индустрија забележан е пад од 2,6%.

На кумулативна основа, бројот на работници во индустријата во првите единаесет месеци од 2010 година забележа намалување од 4,6%, што претставува намалување на стапката на пад (во периодот јануари-октомври истата изнесуваше -4,9%). Намалувањето во секторот Вадење на руди и камен изнесува 3,3%, во Преработувачката индустрија 5,2%, а во секторот Снабдување со електрична енергија, гас и вода 1,2%.

1.2 Во ноември 2010 година Инфлацијата (CPI) изнесува 2,9% во однос на истиот месец лани, односно 0,4% во однос на октомври 2010 година.

Растот на цените на годишна основа е највисок во категоријата Домување од 5,9%, како последица на растот за електрична енергија и на греење. Раст на

цените е забележан и во категоријата Исхрана од 3,4%, која воедно има и највисоко учество во пресметковната структура од скоро 39%. Исто така раст на цените е забележан и во категориите Сообраќајни средства и услуги од 2,5%, Ресторани и хотели од 2,2%, Облека и обувки од 1,5%, Тутун и пијалаци од 0,9%, Хигиена и



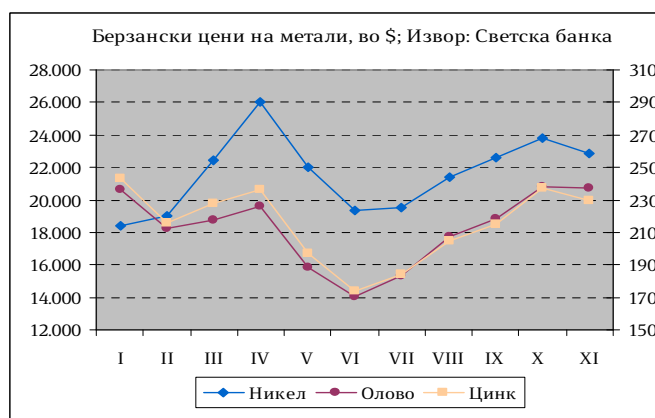
здравје од 0,6% и Култура и разонода од 0,3%. Пад е забележан кај цените за административни и финансиски услуги од 6,1%.

Вредноста на потрошувачката кошница за исхрана и пијалаци за четиричлено домаќинство за ноември 2010 година, пресметана врз основа на цените на мало, изнесува 12.212 денари и во однос на претходниот месец е повисока за 0,9%.

Индексот на цените на мало во ноември 2010 година забележа зголемување од 3,4% во однос на ноември 2009 година.

1.3. Во ноември 2010 година на светските берзи имаше месечно намалување на цените на металите, додека цената на природниот гас забележа раст од 8,6%.

Во ноември цената на нафтата на светските берзи се зголеми за 3,3% во однос на претходниот месец и достигна



вредност од 85,7 долари за барел. Споредено со септември претходната година, цената на нафтата е зголемена за 11,2%.

Во рамки на металните производи, никелот како производ со високо учество во македонскиот извоз, забележа месечно намалување на цената од 3,8% и достигна ниво од 22.909 долари за еден метрички тон (\$/мт). Додека споредено со ноември претходната година цената на никелот е повисока за 34,8%. Пад на цените на месечно ниво беше забележан и кај цинкот од 3,4% и алуминиумот од 0,6%, додека раст на цените на месечно ниво е забележан кај бакарот и златото од 2,1%.

## 2. Надворешен сектор

2.1. Во периодот јануари-ноември 2010 година вкупната надворешно-трговска размена (изразена во евра) бележи раст од 17,5% во однос на истиот период од минатата година.

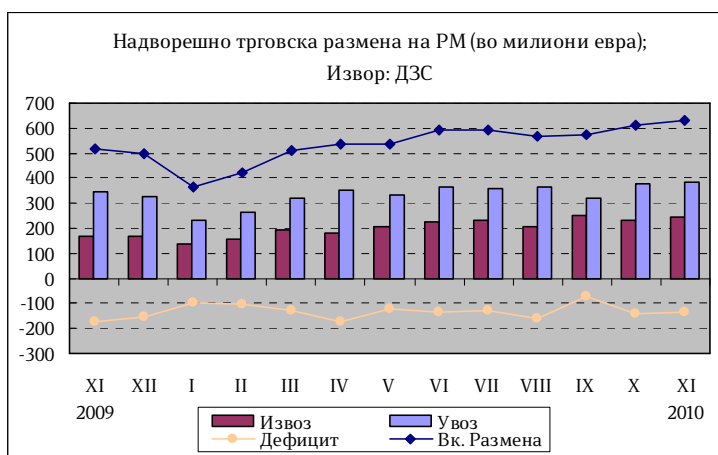
Притоа, физичкиот обем на извозот бележи раст од 12,9%, а неговата вредност изнесува 2.265,7 милиони евра, што претставува значителен и најголем раст годинава од 29% во однос

на истиот период минатата година.

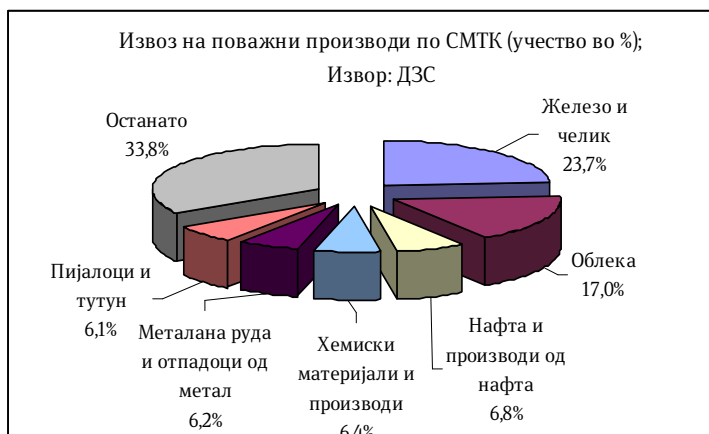
Зголемувањето на увезените количини на стоки изнесува 9,2%, а нивната вредност оствари износ од 3.664,1 милиони евра или пораст од 11,4%. При

вакви движења, дефицитот во размената остварен до крај на

ноември изнесува 1,398,4 милиони евра, што претставува стеснување на годишно ниво за 8,8% (135) милиони евра, а се објаснува со поинтензивниот раст на извозот (29%) од увозот (11,4%). Анализирани од аспект на салдата, намалувањето на негативното салдо на размената е резултат на комбиниран ефект од намаленото негативно салдо на размената на електрична енергија, индустриски машини и делови, останата транспортна опрема, телекомуникациони апарати, месо и преработки од месо, медицински и фармацевтски производи, како и проширеното позитивно салдо во размената со железо и челик и нивни производи, метална руда и метални отпадоци, хемиски материјали и метални производи. Во спротивна насока делува проширеното негативно салдо во размената кај сирови хемикалии, друмски возила, нафта и производи од нафта, обоени метали, изработки од неметални минерали и друго. Ваквите движења условија и подобрување на степенот на покриеност на увозот со извоз во единаесетте месеци, кој изнесува 61,8%, што претставува годишно подобрување за 8,5 п.п..



2.2. Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот до крај на ноември од 2010 година се: железо и челик 23,7%, облека 17,0%, нафта и производи од нафта 6,8%, хемиски материи и производи 6,4%, метална руда и отпадоци од метал 6,2% и пијалоци и тутун 6,1%. Овие шест групи производи сочинуваат 66,2% од вкупниот извоз на државата. Според направената анализа, Во ноември 2010 година, Извозот и увозот на стоки бележат месечен раст од 5,8% и 2,1% соодветно. Сезонско прилагоденото движење на извозот во ноември бележи месечен раст од 8,5%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (-2,7 п.п.) врз извозот и во овој месец.



Увоз на првите 10 производи по сектори и отсеци на СМТК во I-XI-2009 и I-XI-2010						
ранг	Група на производи	вредност во мил. ЕУР I-XI- 2009	вредност во мил. ЕУР I-XI- 2010	Учество во вкупниот увоз 2009	Учество во вкупниот увоз 2010	разлика во п.п.
1	Нафта и производи од нафта	398,0	491,1	12,1	13,4	1,3
2	Текстил, предива и сл.	250,6	273,6	7,6	7,5	-0,2
3	Друмски возила	194,1	262,8	5,9	7,2	1,3
4	Железо и челик	196,3	249,8	6,0	6,8	0,8
5	Метална руда и метални отпадоци	71,8	136,1	2,2	3,7	1,5
6	Ел. машини и делови	117,2	120,1	3,6	3,3	-0,3
7	Разни готови производи	96,9	113,9	3,0	3,1	0,2
8	Телекомуникациони апарати	109,6	96,3	3,3	2,6	-0,7
9	катран и сирови хемикалии	12,1	95,5	0,4	2,6	2,2
10	Медицински и фарамац. произв	94,1	92,7	2,9	2,5	-0,3
	Вкупно (1-10)	1.446,6	1.839,4	44,1	50,2	6,1
	Вкупно РМ	3.281,6	3.664,1	100,0	100,0	0,0

Извор :Државен завод за статистика

Најголем дел од кумулативниот увоз на стоки во еднаесетте месеци отпаѓа на: нафта и производи од нафта (491.1 мил. евра со учество од 13.4% во вкупниот увоз), текстилни предива и слично (273,6 мил. евра, 7,5%), друмски возила (262,8 мил. евра, 7,2%), железо и челик (249,8 мил. евра, 6,8%), метална руда и метални отпадоци (136 мил. евра, 3,7%), електрични машини, апарати и делови (120 мил. евра, 3,3%) и друго.

Кај увозот на стоки, десезонираното движење покажува пораст од 5,1% на месечно ниво, што укажува на неповолен импакт на сезонските фактори (3 п.п.) врз увозот на стоки.

2.3. Анализирano по економска намена, во периодот јануари-ноември 2010 година, значителен раст на извозот е забележан кај производите наменети за индустрија за 50% (375,8 мил. евра) со придонес во раст од 21,4 п.п., споредено

со истиот период минатата година. Извозот на производите наменети за лична потрошувачка и енергија белажи раст од 66,3 мил. евра и 50 мил. евра со придонес во раст од 3,8 п.п. и 2,9 п.п., соодветно. Слични тенденции се забележуваат и кај увозот, каде индустриските производи забележаа значителен раст од 24,8% (294 мил. евра) со придонес во раст од 8,9% и изнесуваат 1.477,6 мил. евра, додека вредноста на увезените производи наменети за енергија во анализираниот период изнесува 615,2 милиони евра, што претставува пораст од 19,3%, со придонес во раст од 3 п.п., во однос на истиот период минатата година. Пад од 5,3% е забележан кај увозот на производи наменети за инвестиции, што секако претставува неповолно движење во однос на структурата на увозот.

Извоз на железо и челик *)				
	I-XI-2009	I-XI-2010	Салдо 2010-2009	Стапки во%
000Т	569,8	681,0	111,2	19,5
Мил. ЕУР	347,6	537,8	190,2	54,7
Мил.\$	484,6	709,8	225,2	46,5

\*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-XI-2009	I-XI-2010	Салдо 2010-2009	Стапки во%
000Т	501,7	540,8	39,1	7,8
Мил. ЕУР	196,3	249,7	53,4	27,2
Мил.\$	273,9	331,6	57,7	21,1

\*)Претходни податоци

2.4. Анализата на извозот по дејности (NACE Ref.1) за периодот јануари-ноември 2010 година, во споредба со истиот период лани, укажува на значителен раст на извозот кај: преработувачка индустрија од 226,6 мил. евра, што првенствено се должи на растот кај: производство на основни метали за 55,6% (208 мил. евра) со придонес во раст од 11,9 п.п, производство на хемикалии и хемиски производи за 2,4 пати (144 мил. евра) со придонес во раст од 8,3п.п., производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво за 23,3% (29,5 мил. евра) со придонес во раст од 1,7 п.п. и производство на прехранбени производи и пијалоци за 11,6% (21,3 мил. евра со придонес од 1,2п.п. во вкупниот раст).

Извоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-XI-2009	I-XI-2010	Салдо 2010-2009	Стапки во%
000Т	321,8	308,0	-13,8	-4,3
Мил. ЕУР	124,2	154,7	30,5	24,6
Мил.\$	173,6	207,4	33,8	19,5

\*)Претходни податоци

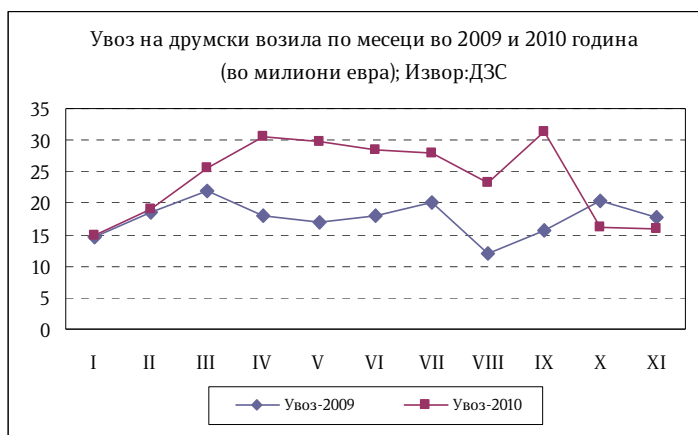
Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-XI-2009	I-XI-2010	Салдо 2010-2009	Стапки во%
000Т	1.215,3	1.078,0	-137,3	-11,3
Мил. ЕУР	398,0	491,1	93,1	23,4
Мил.\$	553,7	649,3	95,6	17,3

\*)Претходни податоци

Во периодот јануари-ноември 2010 година, извозот во земјоделската дејност забележа раст од 21,6%.

Во рамки на дејноста вадење на руди и камен, растот на извозот за 67,3% (53,9 милиони евра) се должи на растот кај гранките вадење на руди на метал за 77,3% (48,2 милиони евра со придонес од 2,8 п.п. во вкупниот раст на извозот.

Во дејноста снабдување со електрична енергија, гас и вода растот на извозот од 21,4 милиони евра во целост се објаснува со високиот





раст на извозот на електрична енергија во еднаесетте месеци 2010 година.

Од анализата на увозот по дејности, за периодот јануари-ноември 2010 година во однос на истиот период од 2009 година, се констатира дека носител на кумулативниот раст на увозот е преработувачката индустрија со раст од 9,9% или 218 милиони евра, а се должи на порастот кај: производство на хемикалии и хемиски производи за 83,3 милиони евра или 30,6%, производство на основни метали за 82,9 милиони евра или 40,3%, производство на моторни возила приколки и полуприколки за 76 милиони евра или 51% и производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво за 45 милиони евра или 46,6%.

Увозот во секторот вадење на руди и камен бележи раст од 32% или 87,9 милиони евра, а се должи на растот кај: вадење на сурова нафта и природен гас за 20,2% или 48 милиони евра и вадење на руди на метал за 2 пати или 33 милиони евра.

Поради намалениот увоз на електрична енергија, увозот кај дејноста снабдување со електрична енергија, гас и вода забележува пад од 32,8% или 25 милиони евра.

Увозот во земјоделската дејност забележува позитивно движење за 4,3% или 2,7 милиони евра.

Остварените резултати во надворешната трговија во периодот јануари-ноември 2010 година влеваат оптимизам за понатамошните движења и натфрлување на проектираниот раст на извозот (22,7%) и остварување на проектираниот увоз (10,9%) за 2010 година.

2.5. Анализирани според економските групации на земјите во ноември продолжи да расте извозот во ЕУ, ЕФТА и земјите во развој, додека увозот од сите групации на земји бележи раст, освен од ЕФТА.

Во периодот јануари-ноември од 2010 година, при значително подобрена трговска размена со Европската унија (ЕУ 27) во однос на истиот период лани за 24,1%, учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување за 3 п.п. и изнесува 56,4%, при што извозот на стоки учествува со 61,4% и увозот на стоки со 53,3%. Извозот во Европската Унија бележи значајно позитивно поместување од 41,7%, а увозот бележи раст од 14,1% во однос на истиот период од 2009 година.

До крај на ноември 2010 година, 89% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во трговската размена со Русија, Турција, Грција, Кина, Велика Британија, Србија, Украина, Словенија, Италија и САД, додека истиот беше коригиран со остварениот суфицит во размената со Косово, Германија, Албанија, Белгија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Шпанија и други.

2.6. Гледано по валутна структура, 73,4% од надворешно-трговската размена во еднаесетте месеци од 2010 година е реализирана во евра и во однос на истиот период минатата година претставува намалување од 3,6 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 77,6% и 70,8%, соодветно и во однос на истиот период лани застапувањето на еврото во размената бележи намалување и кај извозот и кај увозот за 3,9 п.п. и 3,8 п.п., соодветно.

НАДВОРЕШНО-ТРГОВСКА РАЗМЕНА НА Република Македонија (по валути); пресметка: МФ												
- по валути -												
валута	I-XI 2009					I-XI 2010					апсолитна промена во валутна вреднос	релативна промена во валутна вредност (во%)
	колич. 000 t	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари	структ. во%	колич. 000 t	извоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	извоз во денари	структ. во%		
ЕУР	2.165	1.431.109.276	61,2816	87.700.666.208	81,5	2.459	1.756.354.852	61,5161	108.044.100.711	77,6	325.245.576	22,7
УСД	549	439.410.694	44,2867	19.460.049.582	18,1	600	658.350.652	46,4484	30.579.334.424	22,0	218.939.958	49,8
ЕУР+УСД	2.714			107.160.715.790	99,5	2.748			138.623.435.135	99,5		
вк извоз:	2.719			107.662.433.496	100,0	3.064			139.294.379.128	100,0		

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

### 3. Фискален сектор

3.1. Во периодот јануари-ноември од 2010 година, вкупните приходи на Централниот буџет изнесуваа 73.445 милиони денари односно 17,26% од БДП, што претставува поголемо остварување за 3,6% во однос на истиот период од минатата година.

Даночните приходи во овој период се реализирани во износ од 64.890 милиони денари, и континуирано веќе шест месеци имаат поголемо остварување. Во однос на истиот период минатата година изнесуваат повеќе за 2,8%.

Учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во првите единаесет месеци од 2010 година е доминантно и изнесува 52,4%, а на акцизите 19,9%, при што, од овие два даноци се остварени приходи од 46.890 милиони денари, односно речиси 3/4 од вкупните даночни приходи (тоа претставува 11% од БДП). Притоа ДДВ е наплатен во бруто износ од 48.299,6 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 14.307,4 милиони денари. Структурата на прометот во земјата укажува дека прометот со добра и услуги кои се оданочуваат со општата даночна стапка од 18% е намален за 0,2%, додека прометот кој се оданочува со бенефицирана даночна стапка од 5% се зголемува за 7,2%, а прометот кој е ослободен од ДДВ забележа значаен пораст од 52,4%. Набљудувано по одделни категории на даноци приходите од персоналниот данок се остварени во речиси идентичен износ (зголемување од 0,8%) споредено со истиот период од 2009 година. Споредено со истиот период 2009 година приходите од ДДВ

Вкупни приходи и расходи (во милиони денари)		
	I-XI 2009	I-XI 2010
<b>Вкупни приходи</b>	<b>70933</b>	<b>73455</b>
Даноци	63121	64890
Персонален данок	7723	7786
Данок на добивка	4035	3126
ДДВ	31527	33992
Акцизи	12669	12898
Царини	4731	4330
Други даноци	2436	2758
Неданочни приходи	6568	7149
Останато	1244	1416
<b>Вкупни расходи</b>	<b>80182</b>	<b>80840</b>
Тековни расходи	70.646	70807
Трансфери	40.447	40.558
Стоки и услуги	9.355	8.475
Плати	19.255	19.416
Камати	1.589	2.358
Капитални расходи	9536	10.033

забележаа рекорден раст од 7,8%, додека акцизите забележаа поголемо остварување за 1,8%. Најголем пад од 22,5% остварија приходите од данокот на добивка (значителен е падот по основ на месечни аконтации, бидејќи во 2009 година аконтациите во првите два месеци се плаќани на добивката од 2007 година која се оданочуваше, додека во 2010 година поради изменета регулатива се плаќа само на непризнаените расходи утврдени со Даночниот биланс за 2008 година). Почнувајќи од април 2010 година евидентиран е приход за данок на исплатената дивиденда и друга распределба од добивката, што учествува со 28,7% во структурата на овој данок, а приходите од царина пак, се остварени помалку за 8,5%, споредено со истиот период лани. Неданочните приходи се зголемени за 8,8% во однос на истиот период во минатата година, а позначајно учество забележаа приходите од административни такси, патарини и дивиденди.

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште и станови се остварија во износ од 959 милиони денари, што е помалку за 5,1% споредено со истиот период од претходната година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 34.661 милиони денари што е помалку за 0,5% споредено со истиот период од 2009 година. При тоа, придонесите по основ на пензиско и инвалидско осигурување изнесуваа 23.511 милиони денари, придонесите за здравствено осигурување изнесуваа 9.668 и придонесите за вработување изнесуваат 1.482 милиони денари.

3.2. Во периодот јануари-ноември од 2010 година, вкупните расходи на Централниот буџет изнесуваа 80.840 милиони денари односно 19% од БДП, што е повеќе за 0,8% во однос на истиот период од 2009 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 70.807 милиони денари, учествуваа со 87,6% и се речиси исти во однос на истиот период од 2009 година (зголемени се за само 0,2%), додека капиталните расходи забележаа учество од 12,4%.

Доминантно учество во тековните расходни ставки се трансферите кои изнесуваа 40.558 милиони денари, а втори по големина се платите и надоместоците кои изнесуваа 19.416 милиони денари. Во вкупните расходи на Централниот буџет, расходите за плати и надоместоци учествуваа со 24% и во однос на истиот период лани се минимално зголемени за 0,8%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 8.475 милиони денари, што споредено со истиот период во 2009 година претставува намалување за 9,4%.

Во делот на трансферите, потрошени се речиси идентични средства, односно зголемување од 0,3% споредено со истиот период од 2009 година и учествуваа со 50,2% во вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 27,3%. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се извршени во износ од 13.266 милиони денари и претставуваат 16,4% од вкупните расходи.

Каматите се реализирани во износ од 2.358 милиони денари што е повеќе за 48,4% во споредба со истиот период во 2009 година. Ваквото зголемување е

главно поради исплата на доспеани обврски за камати за втората еврообврзница во месец јули.

Средствата за капитални расходи изнесуваа 10.033 милиони денари и се зголемени за 5,2% во споредба со истиот период во 2009 година.

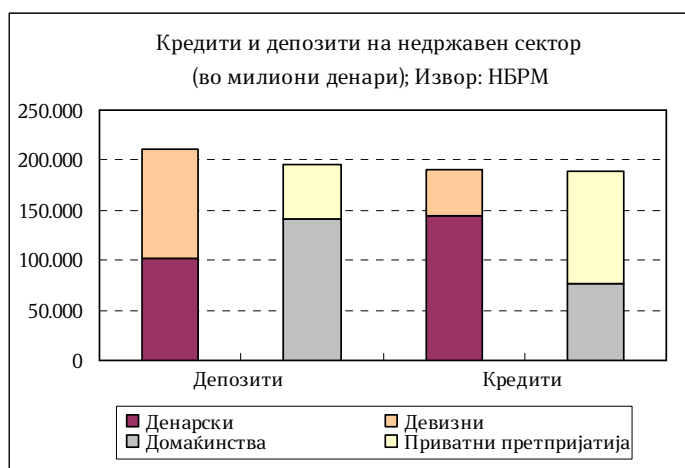
3.3. Во периодот јануари-ноември од 2010 година се оствари дефицит на Централниот буџет од 7.385 милиони денари што претставува 1,7% од БДП, додека дефицитот на консолидираниот буџет се оствари во износ од 8.662 милиони денари и претставува 2,0% од БДП.

## 4. Монетарен сектор

4.1. Во ноември 2010 година примарните пари<sup>1</sup> забележаа забавен раст од 6,4% на годишна основа (наспроти растот од 7,5% во октомври), во услови на забавен раст на готовите пари во оптек<sup>2</sup> од 6,1% и раст на вкупните ликвидни средства на банките од 6,6%.

На месечна основа, примарните пари забележаа пад од 2,4%, наспроти растот од 6% во октомври, како резултат на пониската на ликвидност на банките од 2,3% и падот на готовите пари во оптек од 2,6% на месечна основа.

Народната банка на Република Македонија во ноември 2010 година ја задржа каматната стапка на благајничките записи на непроменето ниво од 4,5% и каматната стапка на кредитите преку ноќ (ломбардните кредити) на 6,0%.



4.2. Вкупниот депозитен потенцијал на банките<sup>3</sup> во ноември 2010 година забележа засилен месечен раст од 2,5% (наспроти растот од 1,2% во октомври), при раст на денарските депозити од 3% и раст на девизните депозити од 2%. Од секторски аспект, депозитите на домаќинствата се зголемија за 1,9% додека растот на депозитите на приватните претпријатија позначајно се интензивираше со стапка од 4,3% (наспроти 1% во октомври).

На годишна основа, вкупните депозити се зголемија за 15% (наспроти 13,3% во октомври 2010 година). Притоа, од секторски аспект растот главно беше движен од порастот на депозитите на домаќинствата од 17,8% (наспроти 17,0%

<sup>1</sup> Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

<sup>2</sup> Вклучува и готовина во благајна на банките

<sup>3</sup> Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

во октомври), со што остварија придонес од 77,8%. Од друга страна, депозитите на претпријатијата бележат засилен годишен раст од 8,7% (наспроти 4,4% во октомври). Анализирани според валутата, и денарските и девизните депозити го засилија растот, при што со стапка на раст од 20,8% денарските депозити остварија доминантен придонес во растот на депозитниот потенцијал (придонес од 64,1%). Девизните депозити забележаа раст од 10%.

Според рочноста, 68,2% од вкупните депозити се краткорочни и истите бележат раст од 9,9% на годишна основа, додека долгорочните депозити бележат висок раст од 46%.

4.3. Во ноември 2010 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор бележат раст од 0,4% на месечна основа, при што иста стапка на раст забележаа кредитите кон домаќинствата и кон приватните претпријатија од 0,4%. Според валутата месечниот кредитен раст беше воден од девизните кредити кои се зголемија за 2,4%, додека денарските пласмани во однос на минатиот месец се пониски за 0,2%.

На годишна основа се забележува забавување на стапката на раст на кредитите на 7,5%, наспроти 8% во октомври. Од секторски аспект, доминантен придонес, од речиси 72,3%, во растот на вкупните кредити има кредитирањето на секторот на приватните претпријатија, кое е повисоко за 9,2% на годишна основа. Растот на кредитите кон домаќинствата во ноември продолжи да зајакнува и истиот изнесува 5,2%. Од валутен аспект, денарските кредити бележат годишен раст од 4,8%, додека девизните кредити продолжуваат да остваруваат висок пораст од 17,3%.

Според рочноста, 60,4% од вкупните кредити се долгорочни и истите бележат годишен раст од 8,9%, додека краткорочните кредити се повисоки за 2,8%.

4.4. Во ноември 2010 година каматните стапки останаа непроменети во однос на претходниот месец, додека на годишна основа се забележува нивно намалување. Имено, активната каматна стапка на денарските кредити изнесува 9,1%, што во однос на ноември минатата година претставува намалување од 1,2 п.п. Од друга страна, пасивната денарска стапка изнесува 6,7% и е пониска за 0,8 п.п. во однос на минатата година.

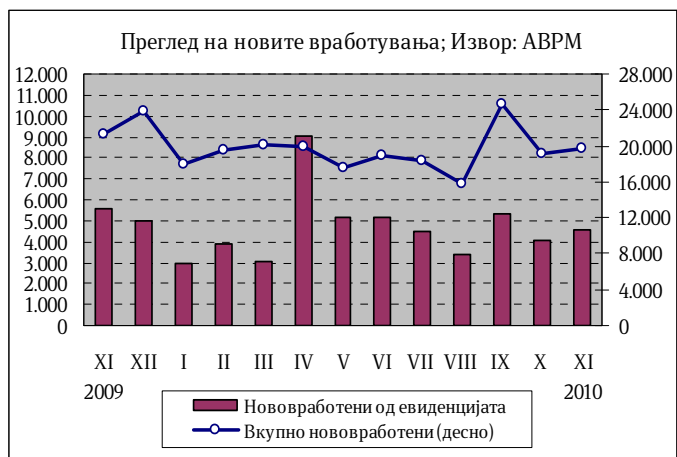
Девизните каматни стапки исто така се непроменети на месечна основа. Каматната стапка на девизните кредити изнесува 7,4% што претставува намалување од 0,2 п.п. во однос на ноември 2009 година, додека каматната стапка на девизните депозити изнесува 3,0% и во анализираниот период бележи пад од 0,4 п.п.

4.5. Бруто девизните резерви на крајот на ноември 2010 година изнесуваа 1.686,2 милиони евра и во однос на декември 2009 година се повисоки за 88,5 милиони евра. Бруто девизните резерви во изминатиот период, и покрај месечните флукуации, бележат тренд на пораст.

## 5. Социјален сектор

5.1. Во периодот јануари-ноември 2010 година, во Агенцијата за вработување на Република Македонија се регистрирани вкупно 211.564 засновани нови работни односи. Од вкупниот број нововработени, 37,7% се однесуваат на неопределено време, додека останатиот дел се однесуваат на определено време и вршење сезонски работи. Споредено со истиот период од минатата година се забележува намалување на бројот на засновани нови работни односи за 4,5%.

Во текот на месец ноември засновани се 19.739 нови работни односи, од кои 23,1% се од евиденцијата на невработени. Одливот на лица од регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во ноември изнесува 10.028, од кои 43,4% претставуваат нови засновани работни односи. Како прилив во Агенцијата се регистрирани 9.720 лица, од кои 49,7% се лица на кои им престанал работниот однос.



Резултатот е намалување на невработеноста за 308 лица, односно за 0,1% во однос на претходниот месец. Така, во ноември 2010 година бројот на невработени лица изнесува 321.626.

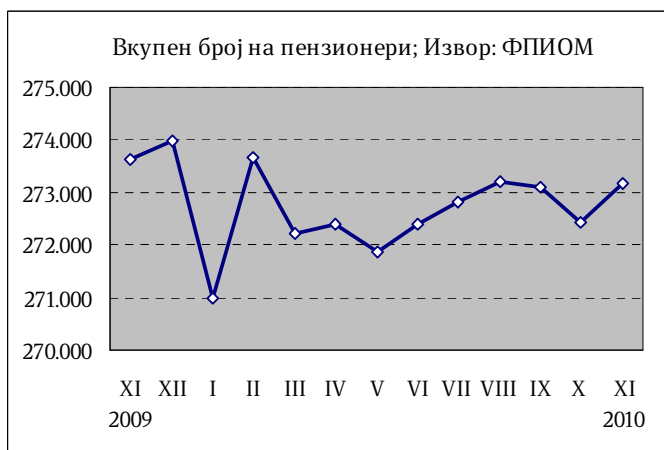
Споредено со истиот месец од минатата година, бројот на невработени лица е намален за 5,8%.

Најголем дел од невработените, односно 66,1% се од урбани средини (градско население), додека 57,6% се мажи. Анализирани според степенот на образование поголемиот дел, односно 52,4% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, додека само 8% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасните групи, најголемиот дел или 58% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 50,7% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 30,2% чекаат вработување 8 и повеќе години.

5.2. Во ноември 2010 година во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 273.179 пензионери, што претставува намалување од 0,2% во однос на истиот месец од минатата година. Во однос на претходниот месец бројот на корисници на пензија е поголем за 733 лица.

За исплата на пензии во месец ноември се потрошени 2.758,56 милиони денари, што претставува 53,3% од вкупните социјални трансфери во владиниот Буџет.

Во ноември 2010 година просечната пензија изнесуваше 10.272 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 2,1%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во октомври 2010 година (последни расположиви податоци) изнесуваше 49,9%.



5.3. Бројот на корисници на социјална парична помош во октомври 2010 година (последни расположиви податоци, без податоци за ЦСР Битола, Демир Хисар, Струмица и Струга) изнесува 44.790 домаќинства, што претставува намалување за 6.298 корисници во однос на претходниот месец.

Притоа, за исплата на социјална парична помош се потрошени околу 109,7 милиони денари, односно 49,7% од исплатите за социјална помош по сите основи. За помош по основ на туѓа нега, во октомври се потрошени околу 82,2 милиони денари за 19.118 лица, односно 37,2% од исплатите за социјална помош по сите основи. Како корисници на постојана парична помош, овој месец регистрирани се 5.260 лица и за нив се потрошени 21,1 милиони денари, додека здравствена заштита користат 5.204 лица, за што се потрошени 7,7 милиони денари. Наведените расходи за социјална помош претставуваат 4,1% од вкупните реализирани социјални трансфери во октомври.

5.4. Просечната месечна нето плата во периодот јануари-октомври 2010 година (последни расположиви податоци) споредена со истиот период од 2009 година бележи номинален раст од 2,7%, додека реално просечната плата е повисока за 1,4%.

Во октомври 2010 година просечната нето плата по вработен изнесуваше 20.584 денари. Просечната месечна нето плата во октомври 2010 година споредена со истиот месец од 2009 година бележи номинален раст од 2,3%, додека реално просечната плата е пониска за 0,4%. Процентот на вработени кои не примиле плата во октомври 2010 година изнесува 2,3%, и е понизок за 0,6 п.п. во однос на истиот период од претходната година.

